

Erich Maria Remarque

Scânteia de viață

Traducere din limba germană și note
de Sanda Munteanu

POLIROM
2024

Cu puțin înainte de-a ajunge la baracă, observă pe stradelă o umbră care se clătina. Își dădu seama imediat că nu era unul din deținuții obișnuiți, ei nu se mișcau în felul ăsta. Peste o clipă îl recunoscă pe responsabilul de la 22, Handke. Mergea împleticindu-se de parcă s-ar fi aflat pe un vapor. Lebenthal înțelese imediat ce însemna asta. Handke își procurase probabil de undeva niște băutură. Nu mai era posibil să treacă neobservat pe lângă el și să ajungă în baracă pentru a ascunde câinele și a-i avertiza pe ceilalți. De aceea, Lebenthal se fofilă încet după perețele din dos al barăcii, pitindu-se în umbră.

Handke îl întâlnește mai întâi pe Westhof.

— Hei, tu de acolo! țipă el.

Westhof se opri.

— De ce nu ești încă în baracă?

— Merg la latrină.

— Tu ești o latrină. Vino încoace!

Westhof se apropie. Prin ceață deslușea cu greu trăsăturile feței lui Handke.

— Cum te cheamă?

— Westhof.

Handke ezită.

— Nu te cheamă Westhof. Te cheamă jidan împuțit. Cum te cheamă?

— Nu sunt evreu.

— Ce? Handke îi dădu o lovitură peste față. În care bloc locuiești?

— Douăzeci și doi.

— Încă și asta! În blocul meu! Ticălosule! Care cameră?

— Camera D.

— Culcă-te!

Westhof nu se aruncă la pământ. Rămase în picioare. Handke se apropie de el cu un pas. Westhof îi zări acum

fața și voi să fugă. Handke îi trase un picior în tibie. Ca responsabil de bloc, era bine hrănit și mult mai puternic decât oricare alt deținut din Lagărul mic. Westhof căzu și Handke îl lovi cu piciorul în piept.

— Culcă-te! Porc de jidan!

Westhof se întinse pe jos.

— Camera D, toată lumea la apel! țipă Handke.

Scheletele ieșiră. Știau deja ce se va întâmpla. Unul din ei va fi stâlcit în bătaie. Zilele când Handke bea se terminau întotdeauna astfel.

— E toată lumea aici? zbieră Handke cu limba împletită. Responsabilul camerei!

— Da, raportă Berger.

Handke scrută rândurile în întunericul cețos. Bucher și 509 stăteau printre ceilalți. Puteau încă cu greu să umble și să se țină pe picioare. Ahașver lipsea. Rămăsese în baracă, lângă câinele ciobănesc. Dacă Handke s-ar fi interesat de el, Berger ar fi raportat că Ahașver a murit. Dar Handke era băut; de fapt n-ar fi știut care e situația nici dacă ar fi fost treaz. Nu-i plăcea să intre în baracă, temându-se de dizenterie și tifos.

— Cine mai vrea să comită acte de nesupunere?

Vocea lui Handke devenise mai groasă:

— Adunătură... adunătură de jidani puturoși!

Nu răspunse nimeni.

— Dre... drepti! Ca oamenii... oamenii cultivați!

Stăteau toți smirnă. Handke se holbă ceva timp la ei, apoi se întoarse și începu să-l calce în picioare pe Westhof, care zăcea încă pe jos. Westhof își ținea capul cu mâinile ca să-l protejeze. Handke îl lovi un timp cu picioarele. Era liniște totală și nu se auzeau decât loviturile surde aplicate de Handke în coastele lui Westhof. 509 simți că Bucher, care

stătea lângă el, începe să se agite. Îl apucă de încheietura mâinii ținându-l nemișcat. Mâna lui Bucher zvâcnea.

Handke continua să-l lovească, insensibil, pe Westhof. În cele din urmă obosi și sări de câteva ori pe spatele lui. Acesta nu se mișcă. Handke se întoarce. Fața îi era scaldată în sudoare.

— Jidani! spuse. Trebuie să fiți toți călcați în picioare, ca păduchii. Ce sunteți?

Arată spre schelete cu un deget tremurător.

— Jidani, răspunse 509.

Handke dădu din cap și rămase câteva secunde pe gânduri, uitându-se în jos. Apoi se întoarce și se îndreptă spre gardul de sârmă ghimpată ce despărțea Baraca femeilor de Lagărul mic. Se opri acolo și se auzi cum găfâie. Fusese mai demult muncitor tipograf, fiind trimis în lagăr din cauza unor delictе împotriva moralității. De un an ajunsese responsabilul blocului. După câteva minute se întoarce și o luă pe stradelele lagărului fără să se sinchisească de nimeni.

Berger și Karel îl întoarseră pe Westhof cu fața în sus. Acesta își pierduse cunoștința.

— I-a rupt coastele? întrebă Bucher.

— L-a lovit în cap, răspunse Karel. Am văzut cu ochii mei.

— Să-l ducem înăuntru?

— Nu, spuse Berger. Lăsați-l aici. E mai bine pentru el aici. Înăuntru e prea puțin loc. Mai avem un pic de apă?

Găsiră o cutie de conserve cu apă. Berger desfăcu jacheta lui Westhof.

— Să nu-l ducem totuși înăuntru? întrebă Bucher. S-ar putea ca ticălosul ăsta să se întoarcă.

— Nu se mai întoarce. Și-a făcut mendrele.

Lebenthal se strecură pe după colțul barăcii.

— A murit?

— Nu. Încă nu.

— L-a călcat în picioare, spuse Berger. Altădată se mulțumea să bată. Probabil c-a făcut rost de mai mult rachiu decât de obicei.

Lebenthal își apăsă brațul pe jachetă.

— Am adus mâncare.

— Încet! Altfel aude toată baraca. Ce-ai adus?

— Carne, șopti Lebenthal. În schimbul dintelui de aur.

— Carne?

— Da. Carne multă. Și pâine.

Nu mai pomeni nimic de iepure. Nu se mai potrivea. Se uita la trupul întunecat care zăcea pe jos; Berger îngenunchease lângă el.

— Poate va mai reuși să mănânce și el ceva, spuse Lebenthal. Carnea e fiartă.

Ceața se îndesise. Bucher stătea lângă gardul dublu de sârmă ghimpată care îi despărțea de Lagărul femeilor.

— Ruth, șopti el. Ruth!

O umbră se apropie de gard. Bucher scrută întunericul, dar nu reuși să recunoască silueta.

— Ruth, șopti el iar. Ești aici?

— Da.

— Mă vezi?

— Da.

— Am ceva de mâncare. Îmi vezi mâna?

— Da! Da!

— Carne. O arunc peste gard. Acum!

Bucher luă bucățica de carne și o aruncă peste cele două garduri de sârmă ghimpată. Era jumătate din porția primită de el. Auzi cum cade bucata pe partea cealaltă. Umbra se aplecă și începu să caute.

— La stânga. La stânga ta, șopti Bucher. Trebuie să fie cam la un metru, la stânga ta. Ai găsit-o?

— Nu.

— La stânga. Cu un metru mai încolo. Carne fiartă! Caut-o, Ruth!

Umbra se opri.

— Ai găsit-o?

— Da.

— Bine. Mănânc-o acum, imediat. E bună?

— Da. Mai ai?

Bucher ezită:

— Nu. Mi-am primit deja porția.

— Ba mai ai ceva! Aruncă-mi!

Bucher se apropie atât de mult de gard, încât ghimpii îi pătrunseră în piele. Gardurile din interiorul lagărului nu erau conectate la curent electric.

— Dar tu nu ești Ruth. Ești Ruth?

— Da, Ruth. Mai dă-mi! Aruncă-mi!

Bucher își dădu deodată seama că femeia nu era Ruth. Ea n-ar fi spus toate astea. Ceața, agitația, umbra și șoptitul îl amăgiseră.

— Nu ești Ruth! Spune-mi cum mă numesc eu!

— Pst! Încet! Aruncă!

— Dar cum mă numesc eu? Spune-mi cum mă numesc!

Umbra nu răspunse.

— Carnea este pentru Ruth! Pentru Ruth! șopti Bucher. Dă-i-o ei! Mă înțelegi? Dă-i-o ei!

— Da, da. Mai ai?

— Nu! Dă-i-o ei! E a ei! Nu a ta! A ei!

— Da, firește.

— Dă-i-o ei! Sau... eu... eu...

Se opri. Ce-ar fi putut să facă? Își dădea seama că umbra devorase de mult carnea. Bucher se aruncă disperat la pământ, de parcă l-ar fi doborât un pumn uriaș.

— O, tu... bestie afurisită... să crăpi...

Era prea mult! După atâtea luni, în sfârșit, o bucată de carne și să o piardă atât de prosteste! Izbucni în plâns.

Umbra de vizavi șopti:

— Mai dă-mi! În schimb îți arăt... uite...

Avu impresia că femeia își ridică fustele. Mișcările îi erau deformate din cauza perdelei de ceața care se tot mișca – dar Bucher avea senzația că, de partea cealaltă a gardului, o făptură inumană, grotescă dansează făcând sărituri ca un țap.

— Ticăloaso! șopti Bucher. Ticăloaso! Să-ți stea în gât! Prostul de mine... prostul...

Ar fi trebuit să întrebe... Înainte să arunce bucata de carne... sau ar fi trebuit să aștepte până la clarificarea situației; dar poate că atunci ar fi mâncat-o el însuși. Voise să i-o dea repede lui Ruth. Se bucura că se lăsase ceața. Iar acum... gemu izbind pământul cu pumnii.

— Prostul de mine! Ce-am făcut!

O bucată de carne însemna o bucată de viață. Îi venea să verse de supărare.

Îl trezi răcoarea nopții. Se întoarse în baracă poticnindu-se. În dreptul ușii se împiedică de cineva. Apoi îl zări pe 509.

— Cine-i aici? Westhof?

— Da.

— A murit?

— Da.

Bucher se aplecă asupra feței de pe jos. Era umedă de ceață și plină de pete întunecate din cauza loviturilor de picior ale lui Handke. Se uită la față și se gândi la bucata de carne pierdută – și avu deodată senzația că cele două episoade sunt legate unul de altul.